

Interview met Ernest Cools, bouwkundig adviseur

Een ziekenhuisgarage mag nooit vol zijn

Ernest Cools was als bouwkundig adviseur betrokken bij de het **ONTWERP** en de bouw van de parkeergarages van het St. Antonius Ziekenhuis in Nieuwegein en Leidsche Rijn. Momenteel is hij bezig met het Prinses Máxima Centrum voor kinderoncologie naast het huidige Wilhelmina Kinderziekenhuis op de Uithof in Utrecht-Oost. Voor Cools zijn er bij het ontwerpen veel **OVEREENKOMSTEN** tussen binnenstad- en retailgarages enerzijds en ziekenhuisparkeergarages anderzijds, maar ook enkele **DUIDELIJKE VERSCHILLEN**.

Een ziekenhuisparkeergarage kan niet als een stallingsgarage worden ontworpen

Ernest Cools heeft sinds 2001 een eigen bouwkundig adviesbureau. In de beginjaren combineerde hij dat o.a. met een functie als projectmanager bij het architectenbureau de Jong Gortemaker Algra. Een van zijn eerste projecten was de nieuwbouw van het St. Antonius Ziekenhuis in Leidsche Rijn inclusief parkeergarage. Na een paar maanden kwam daar ook de uitbreiding van het St. Antonius Ziekenhuis in Nieuwegein bij, inclusief een tijdelijke en later een definitieve parkeergarage. De definitieve parkeergarage met 1453 parkeerplaatsen is ontworpen door de Jong Gortemaker Algra en gerealiseerd door Q-Park.

DRIELEDIG DOEL

Voor de uitbreiding was er in Nieuwegein een kleine stalen parkeergarage die alleen voor personeel bestemd was. De bezoekers parkeerden op maaiveld. Bij de verbouwing werd de capa-

citeit verdubbeld en mochten ook bezoekers van de stalen parkeergarage gebruik maken. De definitieve parkeergarage had aanvankelijk een drieledig doel: circa 800 plekken voor het personeel en circa 600 voor bezoekers. Daarnaast zou de garage in de weekenden kunnen fungeren als overloop voor het winkelend publiek van de binnenstad. Cools: "Om die reden moest Q-Park in de ziekenhuisparkeergarage ook het zelfde tarief gaan hanteren als in de binnenstad."

Vanaf het begin was het duidelijk dat de onderste verdiepingen bestemd waren voor het bezoek en de bovenste voor het personeel. Om die reden is in de hellingbaan ook een voertuigtelsysteem per verdieping aangebracht. Bovendien is bij de bewegwijzering bij de ingang van de garage duidelijk aangegeven welke etages voor het personeel bestemd zijn.

Kort na de definitieve parkeergarage was Cools

Panoramafoto omgeving Antonius Leidsche Rijn.

Ernest Cools: "Een ziekenhuisparkeergarage is onderdeel van de totale beleving."

ook betrokken bij de nieuwe centrale hal, die tegen de garage aan ligt: "Dat betekent dat je vanuit de parkeergarage 'droog' het ziekenhuis in kunt. Bij het ontwerp van de garage is daar ook rekening mee gehouden. Zo is de uitgang van het liftenblok in de garage zo ontworpen dat hij aansluit bij de gang die er naar het ziekenhuis zou komen."

NEN2443

De parkeergarage in Nieuwegein moest net als alle andere garages voldoen aan de NEN2443. Daarnaast had het ziekenhuis nog een aantal specifieke aanscherpingen, zoals de aanwezigheid van een rolstoelberging en een groter aantal invalideparkeerplaatsen. Invalidenparkeerplaatsen die bovendien direct bij de in- en uitgang moesten komen. Cools: "Omdat het om een forse garage met zeven bouwlagen ging en omdat hospitality voor ziekenhuizen een hot item is, was daarnaast de bewegwijzering bij de liftenblokken en trappenhuizen van groot belang. Het moest op elke etage duidelijk zijn hoe je vanaf de garage het ziekenhuis in komt. Het St. Antonius heeft daarvoor duidelijke richtlijnen gegeven aan Q-Park. De algemene informatie – bijvoorbeeld de lokatie van de betaalautomaten – mocht in het zwart en rood van Q-Park, maar de specifieke ziekenhuisgerelateerde verwijzingen – bijvoorbeeld de opstelplaats van de rolstoelen en de verwijzing naar

de ingang van het ziekenhuis – moesten in het paars van het St. Antonius." Die gedachten-gang is ook doorgetrokken bij de liften. Cools: "Daar zit in een intercom in die communiceert met de receptiebalie van het ziekenhuis en niet met Q-Park. Op deze manier wordt de hospitality van het ziekenhuis doorgetrokken naar de garage."

Onderdeel van de parkeergarage in Nieuwegein is ook een meerlaagse fietsparkeervoorziening. Cools: "Daar is duidelijk een fysieke scheiding. Bezoekers parkeren beneden, personeel gaat met een pasje naar de afgesloten bovenverdiepingen."

PARKEERDYNAMIEK

Een ziekenhuis heeft zijn eigen parkeerdynamiek, vertelt Cools. "Zo is er gigantische piekbelasting voor de garage rond de bezoeken. Daarnaast geeft elke polibehandeling van 10 minuten een enorme turnover op een parkeervak. De aantal voertuigbewegingen bij polibezoekers is ten opzichte van het aantal voertuigbewegingen bij winkelend publiek enorm."

Een ziekenhuisparkeergarage kan daarom niet als een stallingsgarage worden ontworpen. Cools: "Je moet zorgen dat alles netjes en ruim bedacht is. Met parkeervakken van 2,5 meter en voor invalidenparkeerplaatsen nog iets groter, met een grotere stramienmaat (8 meter

Ziekenhuisgarages worden altijd vanuit een groei-model ontworpen

Door het toepassen bij Antonius Leidsche Rijn van matglazen lamellen in een bepaalde hoek, konden met de rijrichting mee zoveel mogelijk koplampen haaks op de lamellen staan. Tegelijkertijd kon conform norm worden geventileerd.

in plaats van 7,2 meter), met zo min mogelijk kolommen en met brede rijbanen. Bovendien moet je ervoor zorgen dat er bij je slagbomen, zeker bij de pieken, voldoende opstelruimte is. En in de garage moet de verlichting, de niveauscheiding en de bewegwijzering optimaal zijn. Bezoekers van een ziekenhuisparkeergarage moeten niet stoppen om te zoeken. Ze moeten vanaf de openbare weg goed naar de ingang van de garage worden geleid en bij de garage snel een kaartje kunnen pakken. Vanwege de piekbelasting werken sommige ziekenhuizen daarom bij parkeergarages met wisselstroken. Bezoekers moeten zo min mogelijk wachten want anders missen ze misschien hun afspraak.”

LEIDSCHER RIJN

Het project van de ziekenhuisparkeergarage in Leidsche Rijn was anders dan in Nieuwegein. Allereerst vanwege de situering. Daar waar in Nieuwegein de parkeergarage losstaat van het ziekenhuis, bevindt de parkeergarage in Leidsche Rijn met 520 parkeerplaatsen zich tussen twee bouwdelen: aan de ene kant het ziekenhuis aan de andere kant de psychiatrie. Cools: “Die garage is dan ook integraal meentworpen als onderdeel van de totale inrichting.”

Detail ingang parkeergarage Antonius Leidsche Rijn.

Vanwege de situering vroeg de gevel van Leidsche Rijn meer aandacht dan in Nieuwegein. Cools: “Je hebt daar aan twee kanten van de garage een zorggebouw staan. Dus moet je zorgen dat de koplampverlichting wordt afgeschermd. Tegelijkertijd wil je wel de natuurlijke ventilatie in de garage handhaven, die volgens de norm gevraagd wordt. Uiteindelijk was de oplossing om matglazen lamellen in een bepaalde hoek toe te passen, zodat we met de rijrichting mee zoveel mogelijk koplampen haaks op de lamellen hadden staan en tegelijkertijd toch conform norm konden ventileren.”

Omdat er aan beide zijden van de parkeergarage verschillende zorggebouwen staan en er ook nog een apotheek vlakbij de garage is, is in de garage in Leidsche Rijn nog meer aandacht besteed aan de bewegwijzering. Cools: “Daar komt nog bij dat de toegang van het ziekenhuis op de eerste verdieping zit en de toegang tot de parkeergarage op de begane grond.”

PRINSES MÁXIMA CENTRUM VOOR KINDERONCOLOGIE

Momenteel is Cools betrokken bij de nieuwbouw van het Prinses Máxima Centrum voor kinderoncologie naast het huidige Wilhelmina Kinderziekenhuis op de Uithof in Utrecht-Oost. Cools: “Het ‘Máxima’ is met kinderoncologie een specialistisch ziekenhuis. Dat is anders dan Nieuwegein (topklinisch) en Leidsche Rijn (algemeen). Bovendien heeft het een zeer specifieke doelgroep: kinderen met kanker. Het ziekenhuis combineert onderzoek en verzorging en heeft 85 ouderkindeenheden voor patiëntjes en hun ouders.” Ook de locatie drukt een grote stempel op het gebouw: “We zitten op de Uithof, op grond van de Universiteit Utrecht. Daarom moesten we alles in pandig hebben: een in pandige parkeergarage, een in pandige fietsparkeervoorziening en in pandige techniekruimtes. De garage is daarom ontworpen als een besloten garage. Met een gesloten gevel en een mechanische ventilatie. De garage heeft ook een brandbewakingsysteem en een brandbeveiligingssysteem met water-mist (beveling onder hoge druk).”

De garage, die in december 2017 wordt opgeleverd en in mei 2018 in gebruik wordt ge-

Impressie aankomst Prinses Máxima Centrum. Afbeelding: LIAG architecten en bouwadviseurs.

nomen, krijgt circa 200 parkeerplaatsen. Cools: "Dat aantal is gebaseerd op afspraken dat alleen klanten en bezoekers in deze garage mogen staan en personeel dat avond- en nachtdiensten draait. De rest van het personeel staat in de P+R-voorziening hier in de buurt. Bovendien is de locatie voor de regio uitstekend bereikbaar met het OV."

De parkeervoorziening is vanwege de aard van het 'Máxima' ingericht op langdurig verblijf (enkele weken tot maanden). "De ouders die bij hun kind blijven gaan misschien maar een of twee keer per week weg met zijn auto. De doorloopsnelheid is dus – vergeleken met Leidsche Rijn en Nieuwegein – heel laag." Verder heeft de parkeergarage van het 'Máxima' een aantal traditionele voorzieningen die ook bij andere ziekenhuisparkeergarages gebruikelijk zijn zoals een rolstoelberging, meer invalidenparkeerplaatsen en een intercom die verbonden is met de ziekenhuisreceptie. In de garage is ook een vol/vrij signalering, die met groene lampjes de vrije plaatsen aangeeft. De garage heeft vijf split-level lagen – halve vloeren – met elk ca. 40 plaatsen.

Bij het 'Máxima' is bewust gekozen voor kentekenregistratie en het werken met pasjes. Cools:

"Dat heeft te maken met hospitality. Bezoekers komen hier langdurig, dus is het prettig als het systeem ze meteen herkent en ze binnenlaat. Bij deze garage is het parkeren om dezelfde reden voor vaste bezoekers ook gewoon gratis. Alleen de incidentele polibezoekers of mensen die komen voor een dagbehandeling trekken een kaartje uit de betaalautomaat."

VERSCHILLEN

Hoewel er de nodige overeenkomsten zijn tussen parkeergarages voor de binnenstad of retail en voor ziekenhuizen – ze moeten bijvoorbeeld allen voldoen aan de NEN2443 – zijn er ook verschillen. Cools: "Een ziekenhuisparkeergarage is onderdeel van de totale beleving, terwijl een retail- of binnenstadparkeergarage alleen dient om te parkeren." Daarnaast mag een ziekenhuisgarage nooit vol zijn. Cools: "Bij een retail- of binnenstadgarage kun je nog op zoek gaan naar een alternatief, bij een ziekenhuisgarage kan dat niet. Daarom worden ziekenhuisgarages altijd vanuit een groeimodel ontworpen." De marge zit bij ziekenhuisgarages in het personeel. "Als er meer bezoekers komen, kun je de eisen aan personeelsparkeren – bijvoorbeeld via langere reisafstanden – zo verzwaren dat er toch ruimte beschikbaar komt."

Een ziekenhuis
heeft zijn eigen
parkeerdynamiek